



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Jozefa Hargaša v právnej veci navrhovateľa: **P. L.**, moldavskej štátnej príslušnosti, moldavskej národnosti, vierovyznania pravoslávny kresťan, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu ČAS: MU-2485-16/PO-Ž-2007 zo dňa 22.februára 2008, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 29/2008-29 zo dňa 27. mája 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 29/2008-29 zo dňa 27. mája 2008 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom č.k. 5 Sz 29/2008-29 zo dňa 27. mája 2008 potvrdil rozhodnutie odporcu MU-2485-16/PO-Ž-2007 zo dňa 22. februára 2008, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 2 a ods. 4 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky, neposkytol mu doplnkovú ochranu a vyslovil, že sa na neho nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do Moldavska podľa ustanovenia § 58 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov).

Krajský súd v Košiciach v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že sa odporca správne vysporiadal s dôvodmi, ktoré navrhovateľ v jeho žiadosti o azyl uvádzal. Stotožnil sa so závermi odporcu, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky berúc do úvahy dôvody, ktoré navrhovateľ uvádzal ako dôvody žiadosti o udelenie azylu – obava pred neznámymi ľuďmi, ktorým dlhovali spolu s manželkou peniaze. Tieto dôvody nasvedčujú iným pohnutkam navrhovateľa než sú uvedené v zákone o azyle a Dohovore o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení Protokolu z roku 1967. Odporca dostatočne zistil skutkový stav vo veci, vysporiadal sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľom počas azylového konania.

Krajský súd sa stotožnil so závermi odporcu aj v otázke neposkytnutia doplnkovej ochrany navrhovateľovi, pretože nepovažoval navrhovateľove dôvody za dôvody, pre ktoré by bol navrhovateľ v prípade návratu do Moldavska vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle ustanovenia § 2 písm. f) zákona o azyle. Takisto sa krajský súd stotožnil so závermi odporcu ohľadom neexistencie prekážky vyhostenia navrhovateľa do Moldavska (§ 58 zákona o pobyte cudzincov).

Krajský súd posudzoval navrhovateľov prípad v súvislosti s prípadom jeho manželky O. L. a ich maloletých detí J. L. a A. L., vzhľadom na to, že ide o rodinu.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť, rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru spĺňa podmienky na udelenie azylu na území Slovenskej republiky aj podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany. V krajine pôvodu bol prenasledovaný zo strany ľudí, ktorí ho chceli zabiť, pretože mali nejaké spory s jeho otcom a ďalší ľudia ho chceli zabiť preto, že nebol schopný im okamžite vrátiť peniaze. Navyše sa bál, že štátne orgány Moldavska nebudú schopné riešiť jeho problémy. V prípade, žeby sa spojil s prokurátorom alebo by sa obrátil na súd, tiež by to k ničomu nevedlo. Existuje vážna hrozba reálneho bezprávia, nakoľko neznámi ľudia ho budú naďalej prenasledovať a štátne orgány nebudú schopné a ochotné mu poskytnúť patričnú ochranu pred prenasledovaním. V Moldavsku nikoho nemá, nemá sa kam vrátiť, pretože jeho dom podpálili. Jeho návrat do Moldavska by pre neho a jeho rodinu predstavoval značné psychické utrpenie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred

na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 1. októbra 2008 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa ustanovenia § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods.1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods.4).

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods.1 ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež,

či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu 9a).

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku (ods. 2).

V predmetnej veci bol predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky, o neposkytnutí doplnkovej ochrany a rozhodnutie o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci odvolacieho konania skúmal okrem rozhodnutia krajského súdu aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca odôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z obsahu spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Súhrnná teritoriálna informácia – Moldavsko spracovaná zastupiteľským úradom Českej republiky v Kišineve k 1.októbru 2007, Správa o dodržiavaní ľudských práv Úradu pre demokraciu, ľudské práva a prácu Ministerstva

zahraničných vecí USA zo 06.03.2007, odpovede na otázky ku krajine pôvodu Moldavsko spracované Odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky), z ktorých stručne popísal spoločenskú a najmä politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na posúdenie žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu a na možné riziká návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a navrhovateľovi azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu z dôvodov

obáv o jeho život zo strany neznámych ľudí, ktorým dlhoval peniaze a ktorí mali problémy s jeho otcom, ktorý však zomrel.

Azyl predstavuje medzinárodnoprávnu ochranu osôb, ktoré majú v krajine ich pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitého politického názoru a vzhľadom na tieto obavy sa nemôžu alebo nechcú vrátiť do tohto štátu (§ 8 zákona o azyle, čl. 1 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení Protokolu z roku 1967). Ide teda o presne vymedzený okruh osôb, ktorým azyl udelený bude. Nejde však o osoby hľadajúce v inej krajine ako je ich krajina pôvodu lepšie životné podmienky – tieto otázky sú upravené iným právnym režimom, ktorý sa s režimom azylu nezhoduje. Predmetom azylu a pobytu cudzincov je odlišná skutočnosť: kým v otázke azylu je predmetom ochrana osôb pred prenasledovaním z vyššie uvedených dôvodov, predmetom pobytu cudzincov s cieľom zamestnania, štúdia a podobne, je práve vykonávanie konkrétneho zamestnania, resp. absolvovanie štúdia bez toho, aby bola osoba v krajine jeho alebo jej pôvodu prenasledovaná. Pohnútky, resp. dôvody osoby žiadajúcej o udelenie azylu sa úplne líšia (strach o svoj život z dôvodu prenasledovania) od pohnútok hľadania si zamestnania v inej krajine pôvodu (zlepšenie sociálnej alebo ekonomickej situácie jednotlivca alebo rodiny). Tieto pohnútky, ktoré vedú osobu k hľadaniu si zamestnania, nemožno zamieňať s pohnútkami osoby žiadajúcej o udelenie azylu. Sú striktne oddelené, nezhodujú sa.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľ nenaplnil podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrane, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území Slovenskej republiky tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci neboli ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f) zákona o azyle, pričom

v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odvolací súd dospel k záveru, že odporca aj v tej časti rozhodnutia, ktorou rozhodol o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia do Indie podľa ustanovenia § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov náležite zistil skutkový stav a správne naň aplikoval citované ustanovenia zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky v podrobnostiach na tento správny záver odkazuje. Je potrebné tiež zdôrazniť, že existenciu prekážky vyhostenia podľa osobitného predpisu posudzoval odporca správne nie k dobe, kedy navrhovateľ krajinu opustil, ale k dobe svojho rozhodnutia a v postupe odporcu a jeho záveroch nezistil odvolací súd žiadne pochybenie.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorý rozhodnutie odporcu potvrdil.

Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu, doplnkovej ochrany a rozhodnutí o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona bolo potrebné považovať za zákonné, preto odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 246c Občianskeho súdneho poriadku tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci, právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 1. októbra 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová